

DECIZIE

13 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Dovgani Anatoli împotriva Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău cu privire la anularea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva încheierii din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarată inadmisibil apelul declarat de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău, împotriva hotărârii din 28 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 01 septembrie 2022, Dovgani Anatoli a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău cu privire la anularea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Prin încheierea din 28 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, în temeiul art. 207 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, s-a declarat inadmisibilă acțiunea lui Dovghani Anatoli, în partea pretenției privind repararea prejudiciului moral (f.d. 71).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 28 iunie 2023, a fost admisă acțiunea înaintată Dovgani Anatoli, astfel s-au anulat refuzurile Direcției generală asistență medicală și socială nr. 3614/22 din 07.07.2022 și nr. 2153/22 din 16.08.2022, emise pe marginea cererilor lui Dovgani Anatoli de acordare a ajutorului material pentru procurarea medicamentelor, ca fiind ilegale. S-a obligat Direcția generală asistență medicală și socială să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să recunoască lui Dovgani Anatoli dreptul la stabilirea și acordarea ajutorului material pentru procurarea medicamentelor. (f.d. 72)

La data de 16 august 2023, prin intermediul oficiului poștal, Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 28 iunie 2023, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă integral (f.d. 77-78, 80).

Prin încheierea din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, s-a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău, împotriva hotărârii din 28 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La 23 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău a depus recurs împotriva încheierii din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 28 februarie 2024 a Curții Supreme de Justiție, s-a acordat recurentului Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău un termen de până la data de 11 martie 2024 de la data notificării prezentei încheieri, pentru înlăturarea neajunsului stabilit și anume prezentarea cererii de recurs pe suport de hârtie, semnată olograf sau după caz cu semnătură electronică avansată calificată.

La 11 martie 2024, Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău a depus cererea de recurs semnată olograf, înlăturând neajunsurilor stabilite în încheierea din 28 februarie 2024 a Curții Supreme de Justiție.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 03 octombrie 2023 și notificată Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău la 09 octombrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f.d.87).

Astfel, recursul depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău din 23 octombrie 2023 a fost depus în termenul prevăzut la art.242 din Codul administrativ.

La 01 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat, în adresa intimatului, copia recursului depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău, cu înștiințarea despre posibilitatea prezentării referinței (f.d.98).

Prin referința depusă la data de 21 noiembrie 2023, Dovgani Anatoli a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău și menținerea încheierii contestate.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

În speță, completul a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea

de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind actele cauzei Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins și menținută încheierea instanței de apel, din următoarele motive.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ a fost declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău împotriva hotărârii din 28 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul a depus apelul după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) din Codul administrativ.

Potrivit art.231 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile judecătoriale adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel.

Conform art.232 alin.(1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Din dispozițiile art.236 alin.(1) și alin.(2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Din materialele cauzei rezultă că la 28 iunie 2023 Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii în ședință publică, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Dovgani Anatoli (f.d.72).

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 30 de zile prevăzut la art.232 alin. (1) din Codul administrativ, pentru prezentarea apelului, a început să curgă de la data de 29 iunie 2023 (joi), ziua imediat următoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe, care a expirat la data de 28 iulie 2023 (vineri) inclusiv.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 16 august 2023, Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 28 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, fără a solicita repunerea în termen a apelului (f.d. 77).

Drept urmare, prin încheierea din 03 octombrie 2023, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău împotriva hotărârii din 28 iunie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul a depus apelul după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) din Codul administrativ.

Totodată, conform art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Din dispozițiile art.237 alin.(1) din Codul administrativ, rezultă că, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de declarare în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ a cererii de apel depusă de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău ca inadmisibilă, deoarece ultimul nu s-a conformat prevederilor legale imperative stabilite la art.232 alin.(1) din Codul administrativ. Or, după cum s-a menționat supra, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 28 iunie 2023 și a fost recepționată copia dispozitivului hotărârii la data de 21 iulie 2023, însă apelantul până la expirarea termenului-limită (28 iulie 2023 (vineri) inclusiv), nu a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani

apelul inițial, fapt ce a generat în consecință declararea acestuia inadmisibil în conformitate cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, fără a solicita repunerea apelului în termen în conformitate cu art.237 coroborat cu art.65 din Codul administrativ.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de apel prevăzut la art.232 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca consecință decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Contrar acestor prevederi, recurentul/apelant Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău, fiind cel interesat de soluționarea prezentului litigiu în ordine de apel, nu a depus diligența necesară ca să-și îndeplinească obligațiile cu bună-credință, în vederea depunerii apelului inițial în interiorul termenului legal, care este un termen imperativ, cu solicitarea, după caz, repunerii în termen a actului de procedură și anexarea probelor în acest sens în conformitate cu legislația în vigoare.

Prin urmare, Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău urma să-și valorifice dreptul de atac împotriva hotărârii primei instanțe, începând cu 29 iunie 2023 - până la 28 iulie 2023 inclusiv.

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art.65 și art.237 din Codul administrativ, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Cele menționate, denotă ca fiind întemeiată soluția instanței de apel cu privire la declararea apelului depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău ca inadmisibil în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Așadar, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze

similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.b) și alin.(2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Direcția generală asistență medicală și socială a Consiliului Municipal Chișinău.

Se menține încheierea din 03 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Dovgani Anatoli împotriva Direcției generale asistență medicală și socială a Consiliului municipal Chișinău cu privire la anularea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi